

22 lutego 2012

Kluby z czterolistną koniczynką w herbie

„Uczyć się działając” to hasło od ponad stu lat przyświeca działalności Klubów 4H. Zrodzony w Stanach Zjednoczonych na początku naszego stulecia ruch nic nie stracił na swej aktualności. Nadal przyświeca mu ten sam cel – umożliwić młodzieży w jak największym stopniu rozwój drzemiącego w nich potencjału. Od 1995 roku Kluby 4H działają w województwie świętokrzyskim. Dziś zrzeszają ponad 3 tysiące młodych ludzi działających w 70 klubach w 11 powiatach. – Świętokrzyskie jest regionem, który może pochwalić się wieloma prężnie działającymi klubami. Okazały się one fantastyczną alternatywą zajęć pozalekcyjnych i dobrą formą edukacyjną dla dzieci i młodzieży wiejskiej. To także prawdziwa kuźnia przyszłych liderów społeczności lokalnych – podkreśla Renata Gos, Koordynator Wojewódzki Klubów 4H.

Historia ruchu Klubów 4H zaczęła się w Stanach Zjednoczonych. W 1900 r. ziarno nowej odmiany kukurydzy nasiennej zostało rozdane 500 chłopcom z hrabstwa Macoupin w stanie Illinois. Zasiali oni kukurydzę i zaprezentowali wyhodowane przez siebie okazy na Wystawie Rolniczej. W 1902 r. A. B. Graham, dyrektor Kuratorium w hrabstwie Clark w stanie Ohio, zorganizował klub dla chłopców i dziewcząt. Po uchwaleniu w 1914 r. przez Kongres Stanów Zjednoczonych ustawy Smitha-Levera, która ustanawiała program dla służby doradztwa rolniczego i zapewniała dla niej fundusze, tworzenie i rozwój klubów dla chłopców i dziewcząt, który otrzymał później nazwę 4H, stał się jednym z zadań doradztwa. Obecnie 4H jest jedną z największych organizacji młodzieżowych w Stanach Zjednoczonych. Należy do niej ponad 5 milionów chłopców i dziewcząt prowadzonych przez setki tysięcy liderów. Obecnie programy propagujące idee 4H prowadzone są w ponad 80 krajach świata, choć niekiedy przyjmują inne nazwy, jak np. 4-K w Turcji czy Klub Młodych Farmerów w Anglii i Nowej Zelandii. Przyświeca im jednak ten sam cel – umożliwić młodzieży w jak największym stopniu rozwój drzemiącego w nich potencjału.

Program 4H rozwija się także w Polsce, głównie na terenach wiejskich. Pierwszy klub powstał w 1991 r. Lesznie. Dziś działa ich ponad 400, zrzeszając około 7 tysięcy członków. Koordynacją programu zajmuje się Fundacja Edukacyjna 4H założona w sierpniu 1993r. Zdobywa fundusze na programy, współpracuje z ośrodkami doradztwa rolniczego, samorządami powiatowymi i gminnymi, szkołami, organizacjami pozarządowymi. Fundacja przygotowuje programy edukacyjne, prowadzi szkolenia i seminaria, publikuje projekty,

materiały szkoleniowe i promocyjne oraz organizuje wymianę międzynarodową. Znakiem rozpoznawczym 4H jest czterolistna koniczyna z literą "H" umieszczoną na każdym listku. Dla ruchu 4H symbol ten ma szczególne znaczenie. Litery na emblemacie oznaczają Głowę (Head), Serce (Heart), Ręce (Hands) i Zdrowie (Health) – fundament wszystkich programów 4H.

Jak mówi rota ślubowania klubowego „(...) 4H uczy kierowania się w życiu rozumem, rozwija umiejętności przydatne w całym dorosłym życiu, wpaja szacunek i troskę o innych, uczy podejmowania "zdrowych" decyzji, wpaja troskę o czyste i zdrowe środowisko dla mojego klubu, mojej społeczności, mojego kraju i mojego świata”.

Działaniom podejmowanym przez kluby 4H przyświeca motto "Najlepsze niech będzie jeszcze lepsze". Przypomina, jak ważna dla młodzieży oraz dorosłych liderów jest motywacja do ciągłego samodoskonalenia i ulepszania rzeczy uznanych za doskonałe.

W województwie świętokrzyskim Kluby 4H działają od 1995 r. Dziś zrzeszają ponad 3 tysiące członków, którzy działają w 70 klubach na terenie 11 powiatów. W szkołach, domach kultury, świetlicach wiejskich czy pomieszczeniach należących do kościoła gromadzą się młodzi ludzie, którzy chcą aktywnie spędzić wolny czas ucząc się i bawiąc jednocześnie. W działalność klubów 4H w województwie świętokrzyskim angażuje się coraz więcej osób i instytucji, dla których troska o rozwój i potrzeby edukacyjne młodych mieszkańców wsi ma szczególne znaczenie. Istotną rolę w pracy z dziećmi i młodzieżą zrzeszoną w klubach odgrywają liderzy-wolontariusze. Wsłuchują się w potrzeby swoich podopiecznych, zachęcają do działania, umożliwiają zdobywanie wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin życia, dzielą się własnymi doświadczeniami. Przygotowują młodych mieszkańców wsi do życia w nowych zmieniających się warunkach, nie zapominając jednocześnie o tradycji regionu, naszych dziejach i kulturze. Dzięki realizowanym projektom aktywizują się środowiska lokalne. To także wspinała promocja powiatów, gmin oraz miejscowości, na terenie których działają kluby z koniczynką w herbie.

Renata Gos, Koordynator Wojewódzki Klubów 4H ze Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego przyznaje, że ruch 4H to poważna inwestycja mająca wpływ na przyszłość ludności wiejskiej. To właśnie w tych klubach działają osoby, które za kilka czy kilkanaście lat mogą stać się liderami lokalnych społeczności. - Nasze działania od samego początku wspierają finansowo Świętokrzyski Urząd Wojewódzki i Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego. Podejmowane przez kluby 4H przedsięwzięcia mogą zawsze liczyć na pomoc ze strony Fundacji Heifer International, Fundacji Edukacyjnej 4H w Polsce, Muzeum Narodowego w Kielcach, Muzeum Wsi Kieleckiej, Wojewódzkiego Domu Kultury, Ambasady Amerykańskiej, Państwowej Inspekcji Pracy, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Kielcach, Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Wspierają nas urzędy gmin,

miast i gmin, starostw powiatowych – mówi Renata Gos.

- Przyświeca nam jeden cel – umożliwić chłopcom i dziewczętom w jak największym stopniu rozwój drzemiącego w nich potencjału. Młodzi ludzie są niepowtarzalni. Mają moc pomysłów. Dlatego wychodzimy naprzeciw ich potrzebom. Angażujemy się w szereg przedsięwzięć – organizujemy konkursy wojewódzkie, bierzemy udział w zlotach, akcjach ogólnopolskich i wojewódzkich (1999 Modliszewice, 2009 Sitkówka Nowiny), w akcjach charytatywnych, kiermaszach, dożynkach. Jesteśmy zawsze tam, gdzie dzieje się coś twórczego, kreatywnego, gdzie można czegoś się nauczyć – podkreśla pani Renata. Efektem działalności ekologicznej klubów z koniczynką w herbie jest 15 oznakowanych przyrodniczych ścieżek wraz z bazą dydaktyczną i tablicami informującymi o przebiegu trasy, które powstały na terenie 12 gmin, m.in. Łopuszna, Sitkówki-Nowin czy Sobkowa. Przedsięwzięcie realizowane było

w ramach projektu „Kształtowanie świadomości ekologicznej i postaw proekologicznych wśród uczniów szkół wiejskich zrzeszonych w klubach 4H oraz wśród mieszkańców społeczności lokalnej województwa świętokrzyskiego”. Dziś tablice informacyjne jak i wydawnictwa, zachęcają turystów do spacerów czy przejazdów rowerowych po wytyczonych trasach. Stanowią one także skarbnicę wiedzy dotyczącej bogactwa fauny i flory, w jaką obfitują tereny przez które przebiegają trasy ścieżek. – Efekty tego projektu stanowią dowód bardzo dobrej współpracy pracowników nauki, przedstawicieli samorządów, fundacji, ośrodka doradztwa rolniczego, nadleśnictw oraz wielu instytucji pracujących na rzecz rolnictwa ze szkołami, w których działają kluby 4H. Nie byłoby to możliwe bez wsparcia merytorycznego Liderów Ekspertów: prof. Kazimierza Wiecha (Uniwersytet Rolniczy w Krakowie), dr Stefana Gawrońskiego (Uniwersytet Jagielloński), dr Mariana Szewczyka (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku), dr Tomasza Olbrychta Uniwersytet Rzeszowski, na których pomoc i zaangażowanie zawsze możemy liczyć – podkreśla Renata Gos. – Od 2005 r. świętokrzyskie kluby prowadzą wymianę międzynarodową z Uniwersytetem Purdue w Lafayette (w stanie Indiana). Nasza młodzież uczestniczy w wyjazdach studyjnych, gdzie ma możliwość wypromować Polskę i województwo świętokrzyskie, a także zachęcić do przyjazdu do nas. W tym roku w naszym regionie gościć będziemy grupę amerykańską – dodaje.

- Nasza praca na rzecz programu 4H jest pozytywnie postrzegana i ...nagradzana. Laureaci z województwa świętokrzyskiego są zawsze w czołówce Konkursu Kryształowej Koniczyny, który honoruje osoby za ich aktywną działalność w obszarze wolontariatu – przypomina Renata Gos. Od 2001 r. Urząd Marszałkowski wspólnie z ŚODR Modliszewice typuje kandydatów do tej nagrody z województwa świętokrzyskiego. Laureatami konkursu zostali: Barbara Bubień, Kazimierz Wiech, Józef Siwek, siostra Małgorzata Chmielewska, Aleksandra Adamiec, Stanisław Barycki, Marian Sus.

Dobre przykłady działalności klubów 4H owocują tym, że ciągle powstają nowe kluby z koniczynką w herbie, a ruch 4H na Ziemi Świętokrzyskiej wciąż się rozwija.

- Cieszy nas radość tworzenia, bycia ze sobą, zdobywania wiedzy. Kluby 4H bardzo rzetelnie realizują zaplanowane projekty w myśl hasła: „Uczyć się działając” i mają tuż obok siebie wzorce do naśladowania w postaci swoich Liderów. Zapraszam wszystkich chętnych do tworzenia klubów w swoich społecznościach - wszelkie informacje można uzyskać pisząc na adres: 4H@sodr.pl Jako przykład tego co robimy, niech posłuży działalność jednego z młodszych klubów - Klubu 4H „Iskra” z Ożarowa - dodaje Renata Gos.